

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Bohuslava Hnízdila a soudců JUDr. Kateřiny Šimáčkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **P. Č.,** proti žalované: **Česká advokátní komora,** se sídlem Národní 16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 5. 2011, č. j. 1364/11, a rozhodnutí ze dne 30. 6. 2011, č. j. 1595/11, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2012, č. j. 9 A 240/2011 - 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalované **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce se žalobou ze dne 5. 7. 2011 domáhal přezkumu rozhodnutí žalované České advokátní komory ze dne 24. 5. 2011, č. j. 1364/11, kterým byl žalobci určen JUDr. Ivo Puffer, advokát, z důvodů stanovených v ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“). Žalobce se dále domáhal přezkumu rozhodnutí žalované ze dne 30. 6. 2011, č. j. 1595/11, kterým žalovaná sdělila žalobci, že pro jím požadovanou změnu určení advokáta k poskytnutí právní služby žalobce nesplnil podmínky stanovené zákonem o advokacii, protože nepředložil pravomocné rozhodnutí soudu o zamítnutí žádosti o ustanovení zástupce dle ustanovení § 30 zákona č. 99/1969 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“). K zastoupení v řízení o ústavní stížnosti nepřichází ustanovení zástupce soudem dle žalované do úvahy, proto byl žalobci určen advokát rozhodnutím ze dne 24. 5. 2011 pouze

pro řízení o ústavní stížnosti. Rozhodnutí ze dne 24. 5. 2011, č. j. 1364/11, proto zůstává dle žalované v původním znění beze změn.

[2] Městský soud v Praze žalobce vyzval přípisem ze dne 10. 10. 2011, č. j. 9 A 240/2011 - 4, k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč ve lhůtě 7 dnů od doručení předmětné výzvy. Podáním ze dne 20. 10. 2011 žalobce žádal o osvobození od soudních poplatků.

[3] Žalovaná se k žalobě vyjádřila podáním ze dne 12. 1. 2012, ve kterém uvedla, že určený advokát byl konkretizován dostatečnými údaji, jež jsou obsaženy v evidenci žalované a částečně i veřejně přístupné na jejich internetových stránkách. Evidenční číslo (nebo jiný identifikátor) by bylo použito v případě možnosti záměny, což v tomto případě nehrozilo. Bezplatné určení advokáta vyjma případných hotových výloh vyplývá dle žalované z ustanovení § 18 odst. 2 zákona o advokacii a ze žalobcovy žádosti. Žalobce dle žalované nesprávně dovozuje, že je oprávněn sepsat si ústavní stížnost sám a že určený advokát je oprávněn k pouhému zastupování před Ústavním soudem, protože určený advokát má zastupovat žalobce pro celé řízení před Ústavním soudem včetně samotného sepisu ústavní stížnosti. O tom byl žalobce samotným Ústavním soudem opakovaně poučován. Žalobci tak nejde dle žalované o to, aby byl v řízení před Ústavním soudem řádně zastoupen, ale o vedení řízení pro řízení. Ve vztahu k aktu ze dne 30. 6. 2011, č. j. 1595/11, žalovaná uvedla, že se nejedná o správní rozhodnutí, ve kterém žalobci vysvětlila, proč nemohla vyhovět jeho žádosti. Žalobce dle žalované neprokázal, že soud rozhodoval v rámci žalobcem vymezeném žalobním nároku o neustanovení zástupce; v žalobcem předloženém usnesení bylo rozhodováno o ustanovení zástupce pro řízení před prvostupňovým soudem, nikoli pro řízení o mimořádném opravném prostředku vedeného Nejvyšším soudem. Žalovaná aplikuje zákon o advokacii, nikoli úplné znění, jak nesprávně dovozuje žalobce.

[4] Městský soud v Praze usnesením ze dne 18. 6. 2012, č. j. 9 A 240/2011 - 18, zamítl žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků. Městský soud uvedl, že žalobce splňuje první podmínku pro přiznání osvobození od soudních poplatků, neboť je mu známo, že žalobce je nemajetný; přesto mu osvobození od soudních poplatků nepřiznal, protože dospěl k závěru, že žalobce svá práva uplatňuje svévolně a šikanózním způsobem a zneužívá institutu osvobození od soudních poplatků, přičemž nereflektuje rozhodnutí správních soudů. Městský soud poukázal na „typický“ průběh řízení před žalovanou, kdy žalobce nejprve žádá určení advokáta, s podmínkami určení však nesouhlasí a odmítá s určeným advokátem spolupracovat více, než uzná sám za vhodné, žalovaná určení advokáta proto zruší. Proti rozhodnutím žalované směřuje vzápětí žaloba, které se žalobce věnuje „specifickým“ způsobem prostřednictvím návrhů na určení lhůty, návrhů týkajících se sídla žalované a oprav zřejmých nesprávností v rozhodnutí soudu. Žalobce opakovaně napadá místní příslušnost Městského soudu v Praze a zpochybňuje doručení písemností navzdory tomu, že je následně obdržel. Městský soud popsal napadené rozhodnutí žalované a postup žalobce před žalovanou, přičemž dospěl k závěru, že žalobci nejde o věc samu a hájení jeho práv, ale o úsilí o jakousi formální procesní čistotu, k jejímuž nastolení žalobce využívá jakýchkoli procesních prostředků, což je dle městského soudu v rozporu se smyslem soudního řízení, a o samotné vedení sporu s ustoupením původního smyslu vedení pře. Napadená rozhodnutí pouze citují či případně konkretizují zákonná pravidla

obsažená v zákoně o advokacii, přičemž žalobce proti tomuto brojí. Městský soud poukázal na to, že rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2011, č. j. 6 Ads 47/2011 - 31, bylo žalobci sděleno, že jeho žaloby proti rozhodnutí žalované o určení nemohou být úspěšné. Městský soud dále poukázal na to, že v době podání předmětné žaloby již musela žalobci uběhnout lhůta pro podání ústavní stížnosti, tudíž žádost žalobce o určení advokáta stejně jako žaloba se staly dle závěru městského soudu bezpředmětné. Za takovéto situace proto městský soud považoval za spravedlivé, aby žalobce vedl řízení s vědomím existence nákladů řízení.

II. Kasační stížnost

[5] Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 6. 2012, č. j. 9 A 240/2011 - 18, žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil kasační stížností ze dne 17. 7. 2012, ve které tvrdil, že městský soud nesprávně o jeho žalobě hovoří v minulém čase. Stěžovatel vytýká městskému soudu, že jej skandalizuje, protože hodnotí racionálnost jeho kroků namísto daného případu, protože stěžovatel nikdy podle svého názoru nepodal nepřípustné podání – i kdyby se tak stalo, nesmí to být kladeno k jeho tíži v jiném řízení – a protože množství stěžovatelových žalob svědčí o nízké vymahatelnosti práva. Stěžovatel tvrdil, že městský soud měl nesprávně spojit soudní a správní řízení a z tohoto spojení vycházet při rozhodování o osvobození od soudních poplatků. Městský soud měl popřít stěžovatelovo právo brojit proti správnímu rozhodnutí správní žalobou, právo podat návrh na určení lhůty, právo na řádném doručování, právo nesouhlasit s upuštěním od jednání, právo neúčastnit se jednání a v neposlední řadě právo na zastoupení při jednání. Stěžovatel nebyl poučen o správném označení žalované; i kdyby byl, je stěžovatel přesvědčen, že má právo se mýlit. Stěžovatel tvrdí, že soud odmítá určit, zda vymezení rozsahu služeb v rozporu se žádostí je nezákonné, a že soud nechápe rozdíl mezi podáním ústavní stížnosti a zastupováním před Ústavním soudem. Stěžovatel dovozoval, že soud posuzuje věc práv zúčastněných stran. Přiznané osvobození od soudních poplatků lze vždy odejmout, tudíž osvobození od soudních poplatků nelze dle stěžovatele zneužít. Závěr o bezpředmětnosti žaloby považuje stěžovatel za stupidní. Závěr soudu, že v den uplynutí lhůty k podání ústavní stížnosti musí být doručeno rozhodnutí napadené navrhovatelem ústavní stížností, je nekvalifikovaný Procesní předpis dle stěžovatele nestanoví, že lhůta pro podání žaloby se váže na běh jiné procesní lhůty. Nejvyšší správní soud nezavázal v předmětné věci svým právním názorem městský soud. Stěžovatel dále zastává stanovisko, že rozhodnutí Nejvyššího správního soudu sp. zn. 8 As 22/2010 se nevěnuje zákazu zneužití práva. Usnesení Ústavního soudu, na které odkazuje městský soud, je dle stěžovatele lživé. Na závěr stěžovatel uváděl, že městský soud jej nesprávně poučil o možnosti podat kasační stížnost, která však podle jeho názoru není přípustná, z důvodu nespravedlivosti procesu před městským soudem však požadoval zásah Nejvyššího správního soudu.

[6] Vyjádření žalované nebylo vyžadováno s ohledem na skutečnost, že se jedná o kasační stížnost směřující proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, tudíž se z povahy věci týká výlučně právní sféry stěžovatele – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 6 Ads 72/2009 - 144.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou (ustanovení § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)), opírá se o důvody uvedené v ustanovení § 103 s. ř. s., a není nepřípustná ani z jiných důvodů plynoucích z ustanovení § 104 s. ř. s.

[8] Na okraj pak Nejvyšší správní soud ještě uvádí, že stěžovatelův názor o nepřípustnosti kasační stížnosti proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků je nesprávný. Soud zde odkazuje na svou rozhodovací praxi (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 As 40/2004 - 97, všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), podle které rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků nelze podřadit pod rozhodnutí podle ustanovení § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. (rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení), neboť tímto rozhodnutím se rozhoduje o podstatném procesním právu účastníka řízení. Stěžovatel byl o přípustnosti kasační stížnosti opakovaně a řádně poučován, svého práva podat kasační stížnost ostatně hojně využívá (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, z poslední doby rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143), ačkoli tvrdí, že kasační stížnost proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků není přípustná.

[9] Nejvyšší správní soud v posuzované věci nepožadoval zaplacení soudního poplatku ani zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků, by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku či na podmínce povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37).

[10] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k posouzení kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a důvody kasační stížnosti. Námitkami kasační stížnosti se bude zdejší soud zabývat v pořadí, v jakém byly uvedeny v rekapitulační části tohoto rozsudku. Vzhledem k tomu, že stěžovatel neoznačil, pod které důvody ve smyslu ustanovení § 103 s. ř. s. podřazuje své kasační námitky, zdejší soud je posoudí podle jejich obsahu (srov. usnesení zdejšího soudu č. j. 1 As 7/2004 - 47 ze dne 18. 3. 2004). Stěžovatelovu kasační argumentaci Nejvyšší správní soud podřazuje pod kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatel dovozuje nezákonnost rozhodnutí Městského soudu v Praze o nepřiznání osvobození od soudních poplatků.

[11] Nejvyšší správní soud uvádí, že stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je dán, pokud soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis (normu), než který na věc dopadá, nebo pokud byl soudem sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci.

[12] Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení Městského soudu v Praze podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení

§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Vedly ho k tomu následující úvahy:

[13] Uvedení minulého času v odůvodnění napadeného usnesení nemá podle názoru Nejvyššího správního soudu jakýkoli vliv na zákonnost a správnost rozhodnutí správního soudu. Nejvyšší správní soud je přesvědčen, že je zcela irelevantní, jaký čas používají správní soudy v odůvodnění svých rozhodnutí, pokud je z rozhodnutí zřejmé, jaké věci se týká a jaký názor správní soud na danou věc zaujal – obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22.

[14] K údajně neoprávněnému posuzování stěžovatelových kroků v jiných řízeních před správními soudy, ve správních řízeních před žalovanou, k nesprávnému výkladu ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. ve vztahu ke zjevné neúspěšnosti jako jediného kritéria pro nepřiznání osvobození od soudních poplatků, nemajetnosti stěžovatele Nejvyšší správní soud odkazuje na rozsudek ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 As 14/2012 - 14, podle něhož *„Nejvyšší správní soud naopak souhlasí s argumentací městského soudu, který popsal postup, jakým způsobem stěžovatel brání svá práva. Se stěžovatelem je nutno souhlasit v tom, že má právo bránit se krokům správního orgánu, resp. správního soudu. Ale tato obrana práv musí být podle názoru Nejvyššího správního soudu smysluplná v tom směru, aby byla efektivní a sloužila k racionální změně jeho právní sféry. Pokud stěžovatel brojí proti jakémukoli úkonu žalované nebo správního soudu, ačkoli mu tímto úkonem bylo materiálně vyhověno (bez ohledu na to, že i proti takovému rozhodnutí mu formálně svědčí právo podat správní žalobu, resp. kasační stížnost), nelze hovořit o efektivitě a smysluplnosti počínání stěžovatele v řízení před žalovanou nebo před správním soudem. Jinými slovy Nejvyšší správní soud nepovažuje za správný takový postup, který volí stěžovatel, když proti jakémukoli úkonu brojí návrhy na zahájení řízení, resp. kasační stížností, s argumentací, že tak naplňuje své ústavní právo přístupu k soudu a právo domáhat se přezkumu úkonu správního orgánu. Soudní přezkum a řízení o kasační stížnosti nemá sloužit podle závěru Nejvyššího správního soudu k tomu, aby si účastník řízení „ověřoval správnost“ rozhodnutí správního orgánu, resp. správního soudu, ale k účinnému domáhání se obrany před nezákonným rozhodnutím správního orgánu, resp. správního soudu, a k nápravě takového stavu. Postup stěžovatele, kterým se domáhá „ověřování správnosti“ lze doložit i na předmětné žalobě ze dne 26. 4. 2010 směřující proti druhému rozhodnutí žalované ze dne 14. 4. 2010, č. j. 1030/10. Tímto rozhodnutí žalovaná nezprostila určeného advokáta jeho povinností vyplývajících z předchozího rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2010, č. j. 799/10 (žalobně též napadeného), tudíž toto rozhodnutí se nemohlo jakýmkoli způsobem negativně projevit na právní sféře stěžovatele, protože pouze potvrdilo stav nastolený předcházejícím rozhodnutí žalované ze dne 29. 3. 2010, č. j. 799/10, o určení advokáta. Efektivní a smysluplnou obranu veřejných subjektivních práv podle Nejvyššího správního soudu nepředstavuje postup stěžovatele, který po žalované požaduje určení advokáta pro zastupování v řízení (většinou pro řízení o ústavní stížnosti před Ústavním soudem), proti vyhovujícímu rozhodnutí žalované podává žalobu, přičemž vůči jakémukoli rozhodnutí správního soudu brojí opravnými prostředky (různě stěžovatelem označenými). Proti rozhodnutím Nejvyššího správního soudu následně podává ústavní stížnost k Ústavnímu soudu, přičemž k zastupování v řízení žádá žalovanou o určení advokáta. I proti tomuto určení dalšího advokáta brojí žalobce další žalobou ke správnímu soudu. Toto „řetězení“ správních a soudních řízení lze dokumentovat na následujícím případě. Rozhodnutím žalované ze dne 6. 3. 2008, č. j. 519/08, byl stěžovateli určen advokát. Proti tomuto rozhodnutí žalované brojil žalobou ze dne 7. 4. 2008. Usnesením*

Městského soudu v Praze ze dne 1. 9. 2009, č. j. 10 Ca 186/2009 - 62, nebylo žalobci přiznáno osvobození od soudních poplatků. Proti tomuto usnesení Městského soudu v Praze brojil stěžovatel kasační stížností, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 12. 2009, č. j. 3 Ads 108/2009 - 82. Proti tomuto rozsudku Nejvyššího správního soudu podal stěžovatel ústavní stížnost, kterou Ústavní soud odmítl usnesením ze dne 12. 3. 2010, sp. zn. I. ÚS 656/10. K zastupování v řízení o ústavní stížnosti před Ústavním soudem stěžovatel žádal žalovanou o určení advokáta. Rozhodnutím ze dne 10. 3. 2010, č. j. 611/10, žalovaná určila stěžovateli advokáta JUDr. Ing. Jana Kotila. Následným rozhodnutím ze dne 6. 4. 2010, č. j. 900/10 toto určení žalovaná zrušila. Obě rozhodnutí stěžovatel napadl dalšími správními žalobami – věci jsou zapsány nyní u Městského soudu v Praze pod spisovými značkami 7 A 74/2010, 7 A 130/2011. Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 29. 11. 2011, č. j. 7 A 130/2011 - 70, je napadeno další kasační stížností stěžovatele ze dne 5. 12. 2011, věc je vedena před zdejším soudem pod sp. zn. 2 As 26/2012. Účelovost postupu stěžovatele v řízeních před krajským soudem dokládá i rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143, v rámci kterého byl popsán přístup stěžovatele, jenž napadal i usnesení Krajského soudu v Brně, jímž byl stěžovatel osvobozen od soudních poplatků s argumentací (stěžovatel v dané věci podal celkem pět kasačních stížností proti 9 rozhodnutím krajského soudu), že o osvobození od soudních poplatků v daném řízení v minulosti nepožádal, ačkoli dalším podáním osvobození od soudních poplatků sám požadoval. Nejvyššímu správnímu soudu z jeho rozhodovací činnosti ve vztahu ke stěžovateli a Krajskému soudu v Brně je přitom známo, že stěžovatel v jiných řízeních brojil proti tomu, aby byl vyzýván k úhradě soudních poplatků, ačkoli předtím v jiných řízeních dokládal různá podání o své špatné majetkové situaci, na základě nichž by mu mělo být podle jeho názoru přiznáváno osvobození od soudních poplatků automaticky bez toho, aby pro každé řízení musel svou majetkovou situaci dokládat. Poukazuje-li stěžovatel v rámci kasační stížnosti na vady doručování, proti kterým má právo se bránit, nemůže ani s tímto Nejvyšší správní soud souhlasit. Nejvyššímu správnímu soudu je z jeho rozhodovací činnosti známo, že stěžovatel s doručováním správními soudy nesouhlasí a podává námitky neúčinnosti doručení, které jsou krajskými soudy shledány jako nedůvodné, proti čemuž stěžovatel brojí dalšími kasačními stížnostmi, které jsou nepřípustné - srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 6. 2011, č. j. 6 Ads 68/2011 - 48. Např. v usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 12. 2011, č. j. 5 A 294/2011 - 42 (jímž rovněž nebylo stěžovateli přiznáno osvobození do soudních poplatků a proti němuž stěžovatel také brojil kasační stížností, která byla zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2012, č. j. 6 As 10/2012 - 16) bylo popsáno, že stěžovatel trvá na nesprávnosti doručení písemnosti, ačkoli ta mu byla následně doručena správně. Nejvyšší správní soud stěžovateli neupírá možnost bránit se proti nesprávnému doručování, obranu stěžovatele však neshledává účelnou a smysluplnou v případě, kdy mu zásilka byla následně správně doručena, jak ostatně připouští stěžovatel ve své argumentaci v podání ze dne 30. 12. 2011. Totožnou argumentaci zaujímá Nejvyšší správní soud ke stanovisku stěžovatele o tom, že může požadovat nařízení jednání, na které se potom z důvodu své majetkové situace nedostaví, přičemž žádá o ustanovení zástupce. Nejvyšší správní soud je toho názoru, že stěžovateli svědčí právo účasti na jednání soudu a že mu svědčí právo souhlasit s tím, aby bylo od jednání soudu upuštěno. Ani toto právo však nelze chápat pouze formálně bez ohledu na okolnosti případu. Účastník řízení, kterému tato práva náleží, musí podle názoru Nejvyššího správního soudu uvážit, jestli bude na jednání trvat a v tom případě se ho i účastnit, anebo nikoli. Pokud však stěžovatel trvá na nařízení jednání, ačkoli již při podání své žádosti ví, že se jednání nebude z důvodu své nemajetnosti účastnit, nesvědčí to ve smyslu výše uvedeného o smysluplném uplatňování tohoto práva. Stejný závěr

Nejvyšší správní soud zaujímá i ve vztahu ke stěžovatelovým opakovaným návrhům na určení lhůty k provedení procesního úkonu, neboť stěžovatel tento institut zneužívá k tomu, aby o jeho věci a různých návrzích bylo přednostně rozhodováno bez ohledu na to, zda v řízení skutečně k nějakému průtahu došlo či nikoli.“

[15] V rozsudku ze dne 29. 6. 2011, č. j. 6 Ads 77/2011 - 34, Nejvyšší správní soud dále uvedl, že *„Městský soud v Praze se správným a korektním způsobem zabýval osobou stěžovatele a jeho procesní činností v předmětném řízení i v dalších řízeních vedených před tímto soudem. Pokud by se soud v odůvodnění napadeného rozhodnutí osobou stěžovatele a jeho procesní aktivitou nezaobíral, nemohl by jeho žádost o osvobození od soudních poplatků vůbec posoudit.... Uvedl-li městský soud v odůvodnění svého rozhodnutí, že stěžovatel podává také žaloby proti rozhodnutím žalované, kterým bylo jeho žádostem vyhověno a advokát určen, přičemž podle soudu de facto polemizuje se stanovenými podmínkami vyplývajícími ze zákona, byl tento postup Městského soudu v Praze na místě, neboť pouze obecně (bez vztahu ke konkrétní věci a bez konstatování správnosti a zákonnosti jednotlivých rozhodnutí žalované) charakterizoval procesní postup stěžovatele za účelem posouzení, zda stěžovatel postupuje jím zvoleným procesním způsobem z určitého, relevantního a ospravedlnitelného důvodu, nebo zda jen účelově vede „spory pro samotné spory“, jejichž vedení je mu umožněno prostřednictvím přiznávání osvobození od soudních poplatků... Tvrdí-li stěžovatel, že soud nepřihlédl k tomu, že mezi jeho náklady patří i prostředky vynaložené na samotnou komunikaci se soudem, které jsou pro osobu v hmotné nouzi značné, musí Nejvyšší správní soud poukázat na to, že Městský soud v Praze nepřiznal osvobození od soudních poplatků z důvodu, že by stěžovatel nedoložil svou nemajetnost, ale pro svévolné uplatňování práv, které ústí v zjevnou neúspěšnost návrhu ... Komunikace se soudem proto může pro stěžovatele představovat značnou finanční zátěž. Jak je však Nejvyššímu správnímu soudu z jeho činnosti známo (evidenční systém Nejvyššího správního soudu vykazuje od roku 2006 celkem 213 stěžovatelových kauz), stěžovatel si komunikaci se správními soudy „usnadňuje“ zasíláním „souborných podání“, kdy do jedné obálky dá desítky různých podání vztahující se k různým řízením, často navíc fakticky adresovaným i jiným soudům (učinil tak i v posuzované věci, kdy kasační stížnost proti usnesení městského soudu byla vložena do jedné obálky spolu s třiceti jinými podáními). Jeho majetková situace mu tedy nebrání komunikovat se správními soudy, potažmo s jinými orgány veřejné moci, z tohoto důvodu není vyloučen z přístupu k soudům... Jak městský soud uvedl u odůvodnění napadeného rozhodnutí - a Nejvyšší správní soud nemá jakýkoli důvod se od jeho závěrů odchýlit - stěžovatel nemá dostatek finančních prostředků ... Při rozhodování o přiznání či nepřiznání osvobození od soudních poplatků však Městský soud v Praze správně přihlížel k dalším okolnostem případu, nejen k majetkové situaci stěžovatele ... Mají-li soudní poplatky zajistit výše uvedenou regulační funkci, musí soudy kromě majetkové situace účastníka řízení zohlednit i další okolnosti případu, např. v podobě procesního postupu daného účastníka v předmětném řízení, případně v dalších jím vedených řízeních před tímto soudem. Jak bylo shora uvedeno, Nejvyšší správní soud již vyslovil, že součástí posouzení specifických okolností žádosti o osvobození od soudních poplatků a individuálních poměrů žadatele je také úvaha, zda tento neuplatňuje svá práva svévolně či šikanózním způsobem (srov. shora citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2010, č. j. 8 As 22/2010 - 91). Jakýkoli jiný závěr by byl v rozporu s účelem tohoto institutu, jenž primárně brání tomu, aby účastník řízení mohl pouze pro svou nepříznivou majetkovou situaci uplatňovat své právo u soudu i za okolností, jež svědčí o svévoli či šikanóznímu výkonu práva anebo ústícímu do neúspěšnosti návrhu...“* Proti

tomuto rozsudku Nejvyššího správního soudu podal stěžovatel ústavní stížnost, jež byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2011, sp. zn. I. ÚS 3034/11.

[16] Nejvyšší správní soud přitom v rozsudku ze dne 17. 1. 2012, č. j. 2 As 138/2011 - 27 (jehož účastníkem byl rovněž stěžovatel), dále uvedl, že *„nemohl ani přehlédnout, že v dané věci stěžovatel žalobou brojí proti rozhodnutí České advokátní komory, kterým se mu určuje advokát k poskytování právní služby. Podobného rázu jsou i jiné spory stěžovatele projednávané Nejvyšším správním soudem i soudy krajskými. Tyto spory přitom nejsou takového charakteru, aby měly vztah k podstatným okolnostem stěžovatelovy životní sféry. Netýkají se, a to ani nepřímo, stěžovatelova majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí. Jde naopak o spory vyvolané stěžovatelovým zájmem o veřejné záležitosti a fungování veřejných institucí. Takové spory má stěžovatel plné právo vést, dává-li mu objektivní právo procesní možnosti tak činit, a musí v nich mít možnost účinně hájit svá práva. Není však důvod, aby náklady na vedení takových sporů, které je zásadně povinen hradit každý žalobce, za stěžovatele pravidelně nesl stát formou osvobozování od soudních poplatků. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků, a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich životní sféry), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně (viz též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66, dostupné na www.nssoud.cz). Takovou povahu však předmětný spor nemá.“*

[17] Od této argumentace Nejvyšší správní soud nemá důvodu odchýlit se ani v posuzované věci, protože je přiléhavá i pro kasační stížnost ze dne 17. 7. 2012. Městský soud v Praze se tudíž musel osobou stěžovatele, jeho postupem v předmětném řízení (stejně jako v jiných řízeních) a jeho chováním před žalovanou zabývat, aby mohl posoudit, zda se ze strany stěžovatele nejedná o zneužití institutu osvobození od soudních poplatků, které podle názoru Nejvyššího správního soudu rovněž představuje důvod pro to, aby účastníkovi řízení nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků. Argumentaci stěžovatele ohledně toho, že s. ř. s. jako podmínku nepřiznání osvobození od soudních poplatků zná pouze zjevnou bezúspěšnost návrhu, proto Nejvyšší správní soud nesdílí.

[18] Poukazuje-li stěžovatel na to, že městský soud neuvážil, zda je vymezení rozsahu služeb v napadeném rozhodnutí v souladu se zákonem, musí Nejvyšší správní soud konstatovat, že v napadeném usnesení se městský soud zabýval procesní otázkou, tj. zda lze stěžovateli přiznat osvobození od soudních poplatků či nikoli. Meritorní otázkou, tj. zda jsou napadené rozhodnutí v souladu se zákonem, se proto městský soud za dané procesní situace nemohl vyjádřit, neboť by tím nahrazoval - po vyřešení podmínek řízení - v budoucnosti případně vydaný rozsudek.

[19] Ačkoli ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. sice hovoří o tom (jak správně upozorňuje stěžovatel), že osvobození od soudních poplatků nelze přiznat v případě zjevně neúspěšných návrhů, stěžovatel však přehlíží, že judikatura Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 10. 2011, č. j. 7 As 101/2011 - 66), vztahující se k stěžovateli stanovila, že je na místě pečlivě zvažovat otázku charakteru a množství jím vedených sporů, neboť osoby nemající dostatek finančních prostředků nemají institut osvobození od soudních poplatků zneužívat k vedení sporů dle své libosti.

Pokud tedy určitá osoba vede desítky až stovky různých sporů, které se nedotýkají podstatných okolností její životní sféry, protože se ani nepřímo netýkají jejího majetku, životních podmínek či jiných podobných záležitostí, ale vyvěrají z jejího abnormálně zvýšeného zájmu o fungování veřejných institucí, je na místě, aby taková osoba nesla náklady takového řízení v podobě povinnosti platit soudní poplatek. Otázkou úspěšnosti, či zjevné neúspěšnosti návrhu, čehož se stěžovatel dovolává ve své kasační stížnosti, se proto městský soud v souladu s výše uvedeným nemusel zabývat, přičemž v posuzovaném případě ve vztahu ke stěžovateli dospěl ke správným závěrům.

[20] Nejvyšší správní soud rovněž neshledává porušení procesních práv účastníků řízení v tom, že městský soud rozhodnul bez jednání a bez repliky účastníků řízení. Jak totiž vyplývá z ustanovení § 49 s. ř. s., jednání soud nařizuje k projednání věci samé, nikoli k rozhodování o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel rovněž nemá právo podat repliku, neboť z povahy věci nemá účastník řízení k čemu se vyjádřit. Podklady pro rozhodování o osvobození od soudních jsou žádost žadatele a listiny, kterými žadatel prokazuje splnění podmínek podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. Dovozovat právo stěžovatele, aby se mohl vyjadřovat ke svým vlastním podkladům, považuje Nejvyšší správní soud za absurdní. Je to právě žadatel, který musí předložit takové podklady, které odůvodňují přiznání osvobození od soudních poplatků (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88); jestliže se tak nestane, musí žadatel nést negativní důsledky z toho plynoucí a nemůže se dovolávat toho, že mu správní soud nesdělil, že osvobození od soudních poplatků nepřizná z důvodu nedoložení jeho nemajetnosti nebo pro zneužití tohoto instituty. K přezkumu závěrů učiněných krajskými soudy v této otázce slouží řízení o kasační stížnosti.

[21] To, že přiznané osvobození od soudních poplatků může být soudem následně i odňato, na což stěžovatel správně poukazuje, ještě podle názoru Nejvyššího správního soudu neznamená, že účastník nebude svého práva podávat návrhy iniciující řízení, v nichž žádá o osvobození od soudních poplatků, zneužívat. Možnost odnětí osvobození od soudních poplatků nadto směřuje dle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. pouze na situace, kdy majetkové poměry účastníka neodůvodňují, resp. neodůvodňovaly přiznání osvobození od soudních poplatků a nedopadá proto na případy, kdy účastník řízení svého práva zneužívá jako stěžovatel v posuzovaném případě.

[22] Rozhodnutí Ústavního soudu týkající se stěžovatele nadto výslovně konstatují, že v řízení o ústavní stížnosti musí být zastoupen advokátem, a to již při podání ústavní stížnosti; nepostupuje-li stěžovatel tímto způsobem, jsou jeho ústavní stížnosti odmítány – srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 696/12. Podává-li stěžovatel své ústavní stížnosti sám bez povinného zastoupení advokátem, domáhá-li se určení advokáta pouze pro řízení a nikoli pro sepsání samotné ústavní stížnosti a jestliže v neposlední řadě s určenými advokáty nespolupracuje, jak je známo Nejvyššímu správnímu soudu z jeho rozhodovací činnosti, je jeho procesní aktivita ve vztahu k Ústavnímu soudu odsouzena k neúspěchu.

[23] Nejvyšší správní soud se přitom již v rozsudku č. j. 2 Aps 7/2011 - 156 ze dne 16. 12. 2011 (jehož účastníkem byl i stěžovatel a proti kterému podal ústavní stížnost, jež byla Ústavním soudem odmítnuta usnesením ze dne 13. 3. 2012, sp. zn. III. ÚS 696/2012),

vyjádřil k rozhodnutím žalované ve vztahu ke stěžovateli. Odmítá-li stěžovatel respektovat rozhodnutí správních soudů týkající se určování a zprošťování advokáta žalovanou včetně podmínek tohoto určení, která mu vysvětlila, že jeho žaloba v tam uvedené věci není důvodná, a postupuje-li v dalších obdobných věcech podobným způsobem, musí stěžovatel počítat s tím, že jeho žaloby budou odsouzeny k neúspěchu. V takovém případě vzhledem k jeho procesní aktivitě v každém řízení, k neúměrnému nárůstu počtu jím vedených řízení je na místě podle Nejvyššího správního soudu zvážit, jestli jeho počínání v případě žalob vůči žalované týkající se určování a zprošťování advokátů je smysluplné a jestli je vedeno snahou domoci se ochrany stěžovatelových veřejných subjektivních práv před nezákonným postupem žalované nebo jen snahou stěžovatele vést „spor pro spor“.

[24] Napadá-li stěžovatel v neposlední řadě úvahu městského soudu o tom, že v mezidobí již uběhla lhůta pro podání ústavní stížnosti, nemůže těmto závěrům městského soudu Nejvyšší správní soud ničeho vytknout, zvláště když nepředstavovala hlavní důvod, pro který nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků. Nejvyšší správní soud totiž opakovaně uvedl, že pokud v mezidobí již Ústavní soud o ústavních stížnostech stěžovatele rozhodl (jak stěžovatel přiznal v bodu 10 své kasační stížnosti), stává se přezkum rozhodnutí žalované o určení advokáta ryze akademickou záležitostí nemající vliv na průběh řízení před Ústavním soudem, které bylo v mezidobí již skončeno (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 3. 2012, č. j. 6 As 10/2012 - 16). Z logiky věci přitom vyplývá, že pokud se stěžovatel domáhal určení advokáta pro řízení o ústavní stížnosti, muselo mu již rozhodnutí, proti němuž brojil, být doručeno a že mu proto běžela lhůta pro podání ústavní stížnosti. Jestliže stěžovatel neodstranil vadu své ústavní stížnosti v podobě povinného zastoupení advokátem, nemohla být jeho ústavní stížnost Ústavním soudem připuštěna k meritornímu přezkumu a jakýkoli výsledek předmětného sporu, byť tím pochopitelně není zpochybňováno stěžovatelovo právo bránit se správní žalobou podle ustanovení § 65 s. ř. s., by neměl jakýkoli vliv na to, že stěžovatel nesplnil podmínku povinného zastoupení advokátem v řízení před Ústavním soudem.

[25] Není proto naplněn stěžovatel uplatněný kasační stížnost podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[26] Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti usnesení městského soudu v souladu s ustanovením § 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s. zamítl.

IV. Náklady řízení

[27] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s.; stěžovatel nebyl ve věci procesně úspěšný, proto nárok na náhradu nákladů řízení nemá, žalované pak podle obsahu soudního spisu žádné náklady nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. září 2012

JUDr. Bohuslav Hnízdil
předseda

senátu